

Rodzaje środków wchłaniających dla osób z NTM

Magdalena Potoczek

Problem nietrzymania moczu (NTM) dotyka bardzo dużej grupy społecznej. Z inkontynencją wiążą się nie tylko kłopoty sfery zdrowotnej czy leczniczej, ale także ekonomicznej. Koszty związane z leczeniem oraz zakupem higienicznych środków pomocniczych, pochłaniają miliony złotych rocznie. Na różne rodzaje nietrzymania moczu cierpią przede wszystkim kobiety, jednak dolegliwość ta dotyka także mężczyzn oraz dzieci. Stąd na rynku dostępne są różnego rodzaju środki absorpcyjne, które dobierane są w zależności od: wieku, płci, rodzaju, stopnia nasilenia NTM oraz stopnia samodzielności. Stosowanie ich powoduje pochłanianie moczu oraz likwiduje jego zapach, co z kolei pomaga zachować higienę, zwiększa pewność siebie i umożliwia funkcjonowanie społeczne. Bardzo ważną kwestią jest odpowiedni dobór środka wchłaniającego dostosowany do indywidualnych potrzeb pacjenta - uwzględniający jego tryb życia oraz aktywność zawodową i fizyczną. Niektórzy producenci zapewniają możliwość wypróbowania bezpłatnych próbek swoich wyrobów, co może być pomocne w podjęciu decyzji.

Środki wchłaniające stosowane są:

- w trakcie zachowawczego leczenia NTM (pomocniczo),
- w okresie przedoperacyjnym z powodu NTM,
- w okresie bezpośrednio pooperacyjnym leczeniu NTM,
- w przypadku, kiedy powikłaniem pooperacyjnym jest NTM,
- u osób z przejściowym NTM,
- jeżeli długotrwałe leczenie zachowawcze i operacyjne nie przyniosło pożądanych efektów,

- po urazach rdzenia kręgowego z NTM,
- u osób unieruchomionych w łóżku z powodu niepełnosprawności lub choroby (na terenie domu lub placówki leczniczej),
- u osób z zaburzeniami psychicznymi, u których nietrzymanie moczu występuje na skutek tych zaburzeń,
- u dzieci w trakcie terapii z powodu moczenia nocnego.

Uzupełnienie terapii

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż środki chłonne należą do tzw. środków pomocniczych, a więc stanowią jedynie uzupełnienie terapii i nie powinny być jej substytutem. Należy zachęcać pacjentów do stałych prób leczenia, ponieważ nieleczone NTM z czasem ulega nasileniu, co skutkuje zwiększeniem kosztów związanych z zakupem zaopatrzenia higienicznego i obniżeniem jakości życia w każdym jego wymiarze (rodzinnym, społecznym, seksualnym, zawodowym). Nie sposób także pominąć kwestie związane z profilaktyką NTM tam gdzie to możliwe, a więc we wszystkich grupach podwyższonego ryzyka.

Skutki uboczne stosowania środków chłonnych

O skutkach niepożądanych możemy mówić wówczas, kiedy środki wchłaniające są nieodpowiednio dobrane lub nieumiejętnie użytkowane. Może to prowadzić do przeciekania moczu, podrażnień i odparzeń skóry okolic intymnych, zakażeń układu moczowego, a u osób leżących nawet odleżyn. Kobiety powinny pamiętać, iż specjalnej wkładki anatomicznej nie można zastąpić zwykłą podpaską, która mimo iż wygląda podobnie zbudowana jest

z innych materiałów, posiada nieporównywalnie mniejszą zdolność chłonną i jest przystosowana do absorpcji krwi, a nie moczu. Kolejnym negatywnym zjawiskiem, z jakim możemy się spotkać, jest zaprzestanie leczenia i zastąpienie go regularnym stosowaniem środków absorpcyjnych u tych osób, u których leczenie takie, jak choćby rehabilitacja, może wciąż przyczynić się do zmniejszenia objawów NTM. Dlatego należy stale mobilizować pacjentów do aktywnego uczestnictwa w leczeniu zachowawczym dostosowanym do stopnia i rodzaju NTM.

Ceny środków i ich refundacja

Środki pomocnicze absorbujące moczu są zróżnicowane pod względem ceny. Różnice w cenach dotyczą rodzaju, wielkości oraz stopnia chłonności danego wyrobu. Należy używać ich w taki sposób, aby możliwie zredukować koszty (np. w ciągu dnia stosować wkładki, a na noc zakładać pieluchomajtki), jednocześnie pamiętając o odpowiednim doborze w zależności od nasilenia NTM. Ceny produktów wahają się od kilkudziesięciu groszy do kilku złotych za sztukę, a pakowane są po 10, 15, 30 sztuk i więcej. Istnieje także możliwość zakupu kartonów zawierających określoną ilość opakowań. Środki chłonne dla osób z problemami urologicznymi są refundowane przez NFZ w ściśle określonych przypadkach (niektóre wady rozwojowe i schorzenia neurologiczne, onkologiczne oraz psychiczne). Osobą uprawnioną do wystawiania zleceń jest lekarz POZ, urolog, urolog dziecięcy, neurolog, neurolog dziecięcy, chirurg i onkolog. Comiesięczna refundacja pokrywa tylko część potrzeb osób cierpiących na NTM. ■

Klasyfikacja produktów ze względu na chłonność, jednorazową mikcję pacjenta oraz ilość moczu wydalanego w ciągu 4 godzin

Grupy produktowe	Absorpcja całkowita ISO 11948-1	Jednorazowa mikcja 300-500 ml	NTM w ciągu 4h
wkłady anatomiczne dla mężczyzn	Od 300 do 500	<	50 – 100 ml
wkłady anatomiczne dla kobiet	Od 300 do 500	<	50 – 100 ml
pieluchy anatomiczne	Od 500	>	< 200 ml
pieluchomajtki	Od 1300	>	> 200 ml
podkłady	brak danych	zabezpieczenie	

Źródło: Opinia Rady Naukowej ds. NTM z 2007 r.

Charakterystyka dostępnych w Polsce środków absorcyjnych dla osób z NTM

WKŁADKI ANATOMICZNE		
PRZEZNACZENIE	CHARAKTERYSTYKA	ZALETY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stopień NTM lekki i średni ▪ Dla osób dorosłych ▪ Dla kobiet i mężczyzn ▪ Osoby sprawne ruchowo ▪ Aktywny tryb życia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wkładki dla kobiet przypominają wyglądem podpaski ▪ Wkładki dla mężczyzn posiadają z przodu specjalny zbiorniczek, tzw. Kieszonkę prąciową ▪ Wykonane z materiałów bezpiecznych i wysoce chłonnych ▪ Mocowanie do bielizny za pomocą samoprzylepnego paska 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dostępne w różnych rozmiarach i w różnych stopniach chłonności ▪ Najtańszy rodzaj środka absorcyjnego ▪ Doskonały, dzienny zamiennik dla pieluch anatomicznych ▪ Wykonane z wysoce chłonnych i bezpiecznych dla skóry materiałów ▪ Izolacja skóry od zatrzymanej wewnątrz wkładu chłonnego wilgoci ▪ Dodatkowe zabezpieczenia przed przeciekaniem ▪ Dopasowanie do anatomicznej budowy mężczyzny i kobiety ▪ Neutralizacja nieprzyjemnego zapachu ▪ Nie można ich porównywać ze zwykłymi podpaskami, które charakteryzują się bardzo niską chłonnością przez co są droższe w użyciu od wkładek anatomicznych
PIELUCHY ANATOMICZNE		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stopień NTM średni i ciężki ▪ Dla osób dorosłych ▪ Dla kobiet i mężczyzn ▪ Osoby sprawne ruchowo ▪ Aktywny tryb życia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Większa i bardziej zabudowana wersja klasycznych wkładek anatomicznych ▪ Mocowane są za pomocą specjalnej bielizny – majtek siatkowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykonane z wysoce chłonnych i bezpiecznych dla skóry materiałów ▪ Doskonały, dzienny zamiennik dla pieluchomajtek ▪ Izolacja skóry od zatrzymanej wewnątrz wkładu chłonnego wilgoci ▪ Dodatkowe zabezpieczenia przed przeciekaniem ▪ Dopasowanie do anatomicznej budowy mężczyzny i kobiety ▪ Neutralizacja nieprzyjemnego zapachu
PIELUCHOMAJTKI		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ciężki stopień NTM ▪ Dla osób dorosłych ▪ Dla kobiet i mężczyzn ▪ Osoby niepełnosprawne ruchowo, często unieruchomione w łóżku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Występują w dwóch wersjach: systemie półotwartym (zapinane na rzepy, przylepce lub pas mocujący) oraz zamkniętym (zabudowane, zakładane jak zwykła bielizna) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dostępne w różnych rozmiarach ▪ Gwarantują dobre zabezpieczenie przed przeciekaniem ▪ Niektórzy producenci zaopatrzyli swoje wyroby w specjalne indykatory wilgoci, które dają sygnał, kiedy należy zmienić pieluchomajtki
PODKŁADY JEDNORAZOWE		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dla osób niepełnosprawnych, unieruchomionych w łóżku ▪ Dla kobiet i mężczyzn ▪ Dla dzieci z moczeniem nocnym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykonane z pulpy celulozowej ▪ Szerokie podkłady na łóżko 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dostępność w różnych rozmiarach: 40/60 cm, 60/60 cm, 60/90 cm, 80/180 cm ▪ Stanowią dodatkowe zabezpieczenie u osób całkowicie unieruchomionych w łóżku (ochrona łóżka i pościeli) ▪ Nowoczesne podkłady są zabezpieczone przed przemieszczaniem się na łóżku
PODKŁADY WIELORAZOWE		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dla osób niepełnosprawnych, unieruchomionych w łóżku ▪ Dla kobiet i mężczyzn ▪ Dla dzieci z moczeniem nocnym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podkłady na łóżko z możliwością wielokrotnego użytku i prania w pralce nawet do kilkuset razy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stanowią dodatkowe zabezpieczenie u osób całkowicie unieruchomionych w łóżku (ochrona łóżka i pościeli) ▪ Mogą być używane wielokrotnie, ale nie zamiast podstawowych zabezpieczeń chłonnych